

اِسْتِزْهَارِ

نومرو ۱۰

بِخِشْبِه

۱۲ تشرین ثانی ۱۳۲۴

یوزده آلی فائضی اشبو ۱۸۵۸ استقراضیه کذلک یوزده آلی فائضی
 ۱۸۶۲ استقراضنک ۲۸ محرم ۱۲۹۹ نظامنامه موجبینجه نه صورتله تحویل ونه
 کبی شرائط تحتده (آ) ترتیبی تشکیل ایتدیکنی ایلروده کوره جکز .
 حکومت سفیه مذکور استقراضدن اولان بورجی کاملاً تسویه ایتمشدر .
 دارالمعلمین معاملندن
 ناظم راغب

معاهدات

۸

فرانسه قایتولا سیونلری

۴

۳ - الیوم مرعی اولیان احکام

«فرانجه تجاری ممالک محروسه به کتوردکاری والوب کوتوردکاری امتعه دن
 قدیمدن بوآنه دکن یوزده بش ووروب لکن دولت علیه نك قدیمی دوستلرندن
 اولمغله یوزده اوج کرك ویرمک اوزره مجدداً اللرنده اولان عهدنامه هایونلرینه
 الحاق اولمق باینده استدعای غایت ایتمکین رجاری حیز قبولده واقع اولوب
 وجه مشروح اوزره ووروب زیاده طلب اولتمیه وکمرکارین ادا ایلدکرنده ممالک
 محروسه ده جاری اولان نقود خزینسه عامریمه الندینی منوال اوزره النوب
 نقصان وزیاده طلیله رنجیده اولنیلر (ماده ۳۷) .»

۱۲۷۷ (۱۸۶۱) معاهده تجاریه سی ادخالات رسمی یوزده سکر اولمق
 اوزره تعیین ایلمش (بشنجی ماده) ایدی . اخیراً روم ایلی اصلاحاتی تخصیصات
 جدیده ومنضمه بی ایجاب ایتدیکندن قارشولنی اولمق اوزره بومقداره یوزده اوج
 ضم ایدلدی . تا کرید اغتشاشاتی اثناسنده استحصالنه بیهوده جایشلمش اولان
 بوضم مذاکرات مدیده نتیجه سنده و معاملات رسومیه نك مظهر صلاح وانتظام
 قیلنمی کبی تعهدات مقابلنده ودولترلله ایتلاف مخصوص موجبینجه، تحت امکانه
 - استشاره -

کبره بيلمشد . مشکلاتك چوغى ، تسکيلفانك دخى چوق ومهم قسمى انکلتزه طرفندن کليوردى . صوك زمانلرنده حکومت سابقه قارشو انکليزلرك حدت وغضبي وعدم امنيتى درجه نهايه يي بولميشدى . اداره زائله حقکواق ، حسن نيت ، وعده صداقت ، عهده وفاکي صفات جيله دن بالکليه صيبرلمش اولديغندن « ايشى صاغلام قازيغه باغلامق » ده دول معظمه نك کوستردکاري طوراصرارى معذور کورمامك طوغريسي طرفکيلرك اولور . انکلتزه تبليغات وافعه سنده اکر وعد و تعهد اولنان اصلاحات اجرا اولمازسه عقد اولنان ايتلافه کندى حسابنه رعايت ايتيه جکئي قيد ايتميشدى . الحاله هذه مرعى الاجرا اولان معادن نظامنامه سى يوزده اوج ضميمه رسوم مذاکراتى ائناسنده انکلتزه سفارتنك ابرامى و بر درجه يه قدر تعليماتى ايله وجوده کلدى . معاملات معدنيه ايله اشتغال ايدنلرك حقوقى بحسب الزمان امکان اولدينى قدر تحت امنيته الان بو نظام سليم ملجمه کي سوء نيت صاحبي ، خرسز ، غاصب ، حيدود مقوله سندن حريفلر النده قلمق وباب عاليجه لسبب مهمسه تمامك يوزندن حسن تطبيق اولنه مديسه ده ممالك عثمانيه ده امور معدنيه يي کويا اداره ايديجي اولمق اوزره ميدانه قونيلا ن احکام سابقه يه قياساً بک اهميتلى و اطرافى دوشونيلوب قلمه النخش نظامات دن صاييلير .

اشته ادخالات رسومى بو وجه ايله يوزده اون بره چيقارلمش ، اخراجات رسمى ايسه تاريخى بکن معاهده تجاريه نك سکزنجى ماده سى ناطق اولدينى اوزره على التدرج يوزده بره اينديرلمش در . — بختنده بولنديغمز ۳۷ نجى ماده نك فقره انتهائيه سنك ده بوکون محل تطبيق اولمدينى محتاج بيان دکلدور . « آستانه سعادتده ايلچيلرى وقونسولوسلرى وکتخدالرى اولميان پورتقال وچيچليه وقاتلان ومسنه و آقونه و سائر حربى طائفه سندن فرانجه پادشاهنك بايراغى التنده قديم دن کلدکاري اوزره اختيارلرى ايله کلنلر کندى حاللارنده اولوب صلح وصلاحه مغايروضع وحرکت صادر اولمديجه سائر فرانسزلركي کرکلرين ويروب کمسنه دخل ايلميه (ماده ۳۸ . »

پورتیکزد واتیله ۱۲۵۹ و ۱۲۸۴ سال هجری لرلنده منعقد معاهدات مخصوصه من
واردر . ماده عهدهده پورتقال دینلن پورتوغال ویا پورتیکز تبعهسی - مقالات
آتیله مزده تفصیلاتی درج اولنه جق اولان - اشبو معاهدات احکامنه تابعدرلر -
سیجلیا (چیچلیه) ، مسینا (مسنه) و آنقونه ایستالیا دولتک اجزای مالککندن در -
صردسی کلدیکنده ایضاح اولنه جنی وجه ایله ایستالیا حکومتی وندیک ، ساردنیا ،
سیجلیاین و طوسقانه حکومت قدیمه سنه ویرمش اولدیغمز عهدنامه لردن الیوم
مستفید اولدینی کی ۱۲۷۸ ده بزمه برده تجارت معاهدهسی عقد و امضا
ایتمشدر . - اهالیسنه قاتالان (قاتلان) تسمیه اولنان قاتالونیه ایبریا شبه جزیره سنده
ایپانیایه تابع و درت ولایته منقسم بر قطعه در . قاتالونیه لیلرک مملک عثمانیه ده حقوق
ایپانیا دولتی ایله معقود و تبعاتزده بر مبحث مخصوص تشکیل ایلیه جک اولان
معاهدات عتیقه و جدیدده مندر جدر . - « سائر حربی طائفه سندن » اولانلره
کلنجه بونلر یا بزمه معاهد اولان یا خود اولمان دولنره منسوب بونلورلر .
شق اولده بونلره ایدیه جک معامله معاهدات احکامنه کوره تعیین اولنور ؛
شق ثانیده دولت آحق حقوق دول احکام عمومیه سیله تنقید ایده بیلیر .
معاهدات عتیقه مزک و علی الخصوص فرانسه قایتولاسیونلرینک احوال
تاریخیه سی بخشنده سویلیمش اولدیغم کی دولتیز بر جوق وقت صولرینه یالکیز
فرانسز بایراغی قبول ایدرک آحق اوباراق التنده سیر و سفر و تجارتنه مساعدده
ایتمشیدی . اووقتلر فرانسزلرک غیری ملتلر میاه عثمانیه ده - اکر فرانسه ایله
اویوشمش ایسه لر - فرانسز بایراغی التنده کور ، آلیش ویریش ایده بیلیردی .
یته اولجه بیسان ایش اولدیغم وجه ایله انکلیرلر فرانسزلرک بر زمان ضعیف
وانکسارندن بالاستفاده شو باندیره انحصاری بوزمشلر ایسه ده فرانسزلر استرداد
امتیاز ایده بیلمشلردی .

کورولورلرک معاهده ده مصرح الاسامی ملت ویا قطعات خلقنک ایاب و ذهاب
و معاملات تجارتلری معاهدات مخصوصه ایله معین اولوب فرانسه بایراغی التنده
حمیته احتیاجلری قلمامشدر . بر ملککنده بر دولت اجنبیه نک تبعهسی و منافعی

سفارتخانه وقونسولسقلر تأسيس واحداثی مستلزم اوله جق مرتبه ده دكاسه او دولت مملكت مذ كورده سفارت وقونسولس خانه لری بولان دولدن تصویب ابسدیكنه مراجعت وعقد ایتلاف ایله تبعه سنك اوراده کی اور وصالحنك تمشیتی انك مأمورلرینه احاله وتودیغ ایلر و کیفیتدن حكومت علیه رسماً خبردار ایدیلرلك مأمورین مذ كورده نك بوبایدکی صلاحیت منضمه لری تصدیق ایتدیریلیر . مثلاً بزده اسویچره جمهوریتك نه ایاجیدی نه ده قونسولوسی واردیر . ممالك عثمانیه ده اسویچره لیلری فرانسه حمایه ایدر . واسویچره لیلرلك فرانسه معاهداتی احكامندن مستفید اولملری مقرر دیر .

ایکی دولت یکدیگرینه یاخود بری دیگرینه احاله امور تبعه بی یا معاهده بی بر فقره مخصوصه درجیله یاخود بر ایتلاف مخصوص عنذیله اجرا ایدرلر . شهیندرمز اولیان یرلرده عثمانیلری فرانسزلرك حمایه ایتلرینه دائر بر فقره عهدیه موجود ایسه ده جنوبی آمریقا ده نادراً تطبیق آتسندن صرف نظر اولنورسه مرعی بولمندیغسندن مأمورین شهیندریمزك بولمندیغی بعض طرفلرده تبعه مزك حمایه سی آلمانیا قونسولس لرینه براقش ایدك . حكومت مستبده ایله آردسی بك آجیق اولان فرانسه جمهوریتی ده شو حاله بر نظر اهمیت عطف ایتامشیدی . فقط وقتاكه چینده دخی تبعه مزك حمایه سی آلمانلره حواله ایتك تئبث ایتك . فرانسه نك كوزی بردن بره آجلدی ، یوركنده آجی بر حس استرقاب طویدی . انقلاب مسعودمزدن بك آبرزمان اول ایدی كه فرانسه نك خدمتندن استغنامزی دو قوناقلی بر لسان ایله موضوع بحث ایدرك اول باول بر اخبار نزاكتنده بولمندیغمزی ، قبالمیزی - حكومت سابقه به هر کون ، هر وسیله ایله تحقیق آنان بر مهم غزنه ، «تان» ، یوزمزه اوردی .

صده رجوع ایدم .

«مصدیره بی انكتره تجاری ویردكاری اوزره آنلر دخی استانبولده و غلطه ده اولان مصدیره جیلره و یروب زیاده طلیله رنجیده اولنیه واما زیاده كرك تحصیلی ایچون متاعلرین زیاده بهایه طوتارلر ایسه آچقه رینه متاع آلوب

مخالفت ایلمیهلر و بر کره کمرکی ادا اولنش ایپک و چتک (Indiennes) تکرار کمرکی طلب اولنیه و ذکرلارین امنا آلدقلرنده ادا نذکرلرین و یروب آخراکلهیه کوتورمه که مانع اولیوب و تکرار بر اسکده دخی کمرک طلبیه رنجیده اولنیه (ماده ۳۹) .

«مصدریه» زمان قدیمده استانبوله مخصوص بر کمرک رسمی ایدی . یو مادهده مکرر کمرک رسمندن بحث اولنیورکه تجارت معاهداتیهله دخی ممنوع دره . کمرک رسمه بدل عیناً مال برافه اصولی دخی قواعد رسومیه من صرسته بچمش اولمغه یو مادهنک حکمی قلامشدر .

«فرانجه قونسولوسلری و آنره تابع اولان رهبان و تجار طائفهسی و ترجمانلری کندو نفسلریچون معناد معینه قدر اولرنده شیره صیقوب و طشره ددن خمر کتوروب استعمال ایلدکارنده رنجیده اولنیهلر (ماده ۴۰) .»

عهدودعقیقه نك معناسی اصلاً تأمل ایدلماش، غایت فنا نسج ایدلش موادندن بریده بودر . اوتدنبرو مملکت مزده فضله امتیازاتی اولان قونسولسلره فضله حمایه کورن رهباندن صرف نظر ، فقط «تجار طائفهسی» دیه او زمانه کوره بتون فرانسه تبعهسی دیک اولان برچوق خلقه معفویت ویرمه که نهدن طولانی فصل مجبور اولدیغمز اکلانلماز . «ترجمانلری» لفظی او یله بریره قونولش که رهبان و «تجار طائفهسی» نه ضاف قلملری ده ممکن . آنلرکه ده ترجمانلری ، سمسارلری واردی . مادهنک فرانسیزجه ترجمهسی ده آچقدیر :

Les consuls de France, et ceux qui en dépendent, comme religieux, marchands et interprètes....

مالموآء کوره «معناد معین» هیچ بر وقت تعیین اولنماشدر و رهبانک یو بابده درجه معفویتلری حقنده کی اختلاف الان بر طرفدن دیون عمومیه ، شورای دولت و خارجییه نظارتی، دیگر طرفدن سفارات متعلقه آره سنده مخبره و مذاکرده قاهره بر صورت تسویه قطعییه مبدل اولماشدر . — فرانسه قونسولوسلرینک معفویتی بردوام ایسده افراد عادیه (تجار طائفهسی) نککی ملغادر .

قونسولوسخانه ترجمانلری محمی موقت یعنی خدمتده بولندقلری دولتك تبعه سی قدر وظیفه ده قالدقجه ممتاز اولدقلرینه و فرانسه تبعه عادیه سی یعنی قونسولوس و رهباينك [*] غیری بو خصوصده ممتاز اولدقلرینه بناءً اگر ترجمان اونده شراب صیقار ویا کتیرتیر ایسه رسم نظامی بی ویریر. حاصلی اشبو ۴۰ نجی ماده مسکرات نظامنامه سی وایلروده بحث ایدجکمز قونسولوسلره و رهبانه دائر نظام و قرارلر ایله تعدیل اولمشدر.

« ودرت بیک آقچدن زیاده اولان دعوالری دیوان هابونده استماع اولنوب غیری یرده استماع اولنیه (ماده ۴۱) »

بو آیری بر ماده ایسه ده ۴۰ نجی ماده نك ذیلی و متممی در. « فرانجه قونسولوسلری و آنلره تابع اولان رهبان و تجار طائفه سی و ترجمانلرینك درت بیک آقچدن زیاده اولان دعوالری ... الخ » صورتده او قونوق لازم کلیر.

قونسولوسلرك جزائی محاکمه سنجه هیچ بر صورت معامله تقرر ایلمامشدر. حقوق دعوالرنده محکمه یه کلیری علینه مرعی اوله بیله جک قید عهدی یوقسه ده قونسولوسلرك هیچ بر سببله محکمه یه کلاملری یولی طوتلمشدر. ترجمانلر ایله افراد عادیه یه کتجنسه بونلر حقنده تقرر ایدن اصول محاکمه و بحث مخصوصنده کوربله جکندن بوراده اظنا بدن صرف نظرله یالکمز بوماده نك اصول مذکورده ایله بو کون حکمدن ساقط بولندیغنی سویلمکله اکتفا ایدرز.

« حشمتلو فرانجه پادشاهنك ایاجیلری و قونسولوسلرینك تقدم و تصدیرلری ایچون بوندن اقدم عقد اولنان موادك مفهومندن ماعدا طرف دولت دأتم القرارمدن مشارالیه جنابلرینه پادشاهلق القابی از قدیم اطلاق اولنقله ایاجیلری و قونسولوسلری دخی اشبو القابه مناسب اولان التفات ایله در دولت علیه مدن ملتفت و معامله اولنلر (ماده ۴۴) . »

[*] حکومت بر مؤسسه روحانیه ده مقید اولدیغنی حالد ممالك عثمانیه ده بولنان راهبلره - اگرچه نادر، فقط مشهود و ممکندر - معفویت طائماز. بناءً علیه « رهبان » دینیلنجه مؤسسات مذهبییه ده مقید اولان پاپاسلر اکلاشمالی.

«استشاره» نك يدنجي نسخه نك ۳۱۰ نجی صحیفه سنده ۱۷ و ۱۸ نجی ماده لرك ايضاحاته مراجعت.

«حشمتلو فرآنچه يادشاهنك ايلچيلري وقونسلوسلري ديلدكاري ترجمانلري وايستدكاري يساچيلري استخدام ايدوب بوخصوصده كندولره مناسب اولميانلري استخدام ايله ديو جبر اولميهلر (ماده ۴۵).»

بو ماده مرعيتدن بسبتون قلماش ايسده مستخدمين ممتازه اسميه اولنان يرلي ترجمان وقواصلره دأر ۱۲۸۰ تاريخي نظامنامه اساس اولمش وآنكه قيد ايتشدور. ترجمان ويساچي ديزلان قواصلرك حقوق وامتيازاته ومكافياته دأر اولان مسائل شو ماده عهديه به مراجعتله دكل فقط آرتق او نظام احكامنه نظرله حل و تسويه اولنور. شوني علاوه ايديم كه استانبولده كي سفارتلر وقونسلوسخانلر نظامك بعض احكامندن بالفعل مستثنا قالمشلدور. طشرده بر قونسلوسخانه درجه مأموريتنه كوره معين مقدارده ترجمان ويا قواص استخدام ايدوبيلير وشوخدمات ممتازه به انتخاب ايلدكاري آدمرك صفت رسميه لريني حكومت محليه تصديق ايتديرر. حال بوكه در سعادتده كي قونسلاتورك علي الخصوص سفارتلرك نه قدر ترجمان ويا قواص قوللانديغني وبونلرك كيملر اولديغني باب عالي رسماً بيلمز. ذاتاً سفارتلرده حتي در سعادتده كي بر جوق قونسلاتولرده مستخدم اولان ترجمانلرك اكثرى اجنيدور.

«اصل فرآنچه لودن بولنان ترجمانلر ايلچيلرك وقونسلوسلرك وكيللري اولمغه ترجمه لريني صحت و حقيقتي اوزره ايراد ووظيفه لريني اجرا ايلدكلرنده مؤاخذه وتصديق اولميهلر وبرخصوصده تقصيراتلري ظهور ايدورسه ايلچيلري وقونسلوسلري طرفلرندن تأديب اولنوب آخر طرفدن رنجيده اولميهلر (ماده ۴۶).»

ترجمانلر وظائف مودعه لريني اجراده منسوب اولدقلى سفير وقونسلوسه تابع واکا قارشو مسئولدر. مناسبات طرفيني اخلاصه سى ايدن و برسوء نيتله وحكومت محليه آچيقدن آچيغه خصوصتله حرکت ايلديان بر ترجماني دولت ايستميه بيله چكى كبي ترجمان مجرم اولورسه عيني درجه ده ممتاز اولديغني دولت

متبوعه سی تبعه سنك تابع اولدقلری اصوله تطبیقاً حتمنده تعقیبات قانونیه اجراسنه مانع یوقدر . بناءً علیه بوماده اصول حاضره و جاریه به نظرأ محتاج ایضاح و تصحیح اولقله برابر مطلقیتی ضایع ایتشدر .

« دولت علیه مک رعایاسندن اولوب ایلچینک سراینده خدمت ایدنلردن یالکر اون بش نفر خدمه تکالیفدن معاف اولوب رنجیده اولمیلر (ماده ۴۷) . »

یوقاریده سوبلدیکم کی نه فرانسه نهده سائر دولتلرک ایلچیلری بویوله بر قید التنه دکلدردر . مع هذا برایلچی یرلیدن برطابور اشخاصی کندی خدمته آلهرق و یا خدمتنده کوستره رک شونلر ایچون معفوت ایسته من فرض محال اولهرق بر ایلچیدن بویله بر ادعا وقوع بولسه حکومت مساعد بولنه من .

حمیت قواعدی توسیعاً تفسیر قبول ایتمز . ترجمانلق و قواصلق کی خدمتدرده اشخاص و لسان مملکتی طایر و بیلیر آدملر قوللانلق ضروری اولدینی و بر اجنبی سفیر و یا قونسلوسک (بزده قونسلوسلرک موقعی سیاسی و بیوکدر .) خدمتنده بولنه جق یرلینی محمی و ممتاز طایبق ایجاب ایلدیکی ایچون بونلر اوزرنده حمایه اجنبیه جواز یرلمشدر . بوحایه شخص ایله مقیددر ؛ اقرایه ، اولاده سرایت وانتقال ایتمز و محمینک حمایتی ایجاب ایدن خدمت و وظیفه دن خروجه یله حمایت ده منتهی اولور .

« دولت علیه نک زیر حکمنده اولان کرک اهل اسلام کرک رعایادن هر یکم اولور ایسه فرانجه وی الاصل اولان فرانجه قونسلوسلرینی مادام ترجمانلری بولنه بالنفس مرافعه به جبر ایتیموب قونسلوسلرینک تعیین ایلدکلی ترجمان ایله حین اقتضاده مرافعه اولهلر (ماده ۴۸) . »

۴۱ نجی ماده به عائد ایضاحات ایله اشبو ۴۸ نجی ماده نک متنی آرده سنده منافاة کورلما ملیدر . ۴۸ نجی ماده ده علی الاطلاق « مرافعه » دن بحث اولنیور .

بوحالده کرک جزا کرک حقوق دعوالرنده قونسلوس حضور حاکمه کلکه اجبار ایدیه میجکدر دیمکدر . حال بوکه شوققره عهده آنحق دعاوی و محاکمات حقوقیه و تجاریه ده — اوده یمین توجه ایتزسه — جاری اوله بیایر . اصول جزاییه من

ایجابچه مجرم بالذات حضور حاکمه بولنه جقدر . فقط سوبلدیکم وجه ايله
قونسولسرك محاکمات جزایه سنجه هیچ بر صورت وامثال حاصل اولماشدر .
قونسولس بر جرم ایشلر سه و بوجرم ده عثمانی علیه نه اولور سه سفارتی ايله بالذا کره
بر چاره تسویه بولور ، یعنی ، محاکمه و جزا سنه دولت متبوعه سی باقیور ،
قونسولسی عزل ایدیور . . . الخ .

« قونسولس قبولر بنک امنیتی ایچون قونسولسرك التماس ایلدیکری یساقیلر
تعیین اولنمی جائز اوله و بومقوله یساقیلر اوطه باشیلری و سار ضابطلری
طرفلرندن صیانت و حمایت اولنوب و بو خصوص ایچون یساقیلردن بر درلو
ویرکو و عبودیت طلب اولنمی (ماده ۵۰) »

بوماده بی دخی خدمه ممتازیه دائر نظامنامه ایضاح و تفسید ایدر . بنا علیه
یساقیلر بختنده مرجع بونظامدر . بونلرک حمایت و صیانتلری ایه امرطبیعی در .
شایان تأسف احوال دن در که استانبولده کی دول معظمه سفارت و قنصلریه لرینک
بعضی قبولر نده قیومی و یساقی بولندیر مقلها کتفا ایتیوب معیت واپور لر نده کی
عسکر دن مسلح نفر لر دخی بولندیر یور لر . استانبولده حکومت سابقه سفارتلرک
نفوذ و عظمتی قارشوسنده انخفاف ایتدیکی ایچون بویه فضله و بی لزوم نمایشلر
بر عادت حالی آلدی قالدی . پای تختمز صولر نده فرانسه ، روسیه و انگلتره
دولت لرینک ایککنجی استاسیونر نامی الننده بر حرب کیمیلری اغتشاشات اخیره دن برو
طور یور . اداره سابقه نک رذالتلری ، ناس و وجدان و حربت علیه نه
افعال تعرضکارانه سی کوز اوکنه کتیر یلیر سه سفارتلرک اطوار حاکمه سندن
نیجه احرارک مستفید اولدینفی اعتراف ایتمامک الدن کلز . اگر او حکومتک
اغیار دن بر درجه تحاشیدی اولمه ایدی بیلمم که بوکون استانبولده لیه رال بر ترک
قلمش اوله ییلیر می ایدی . . . بوسوز لر آجیدر ، حسیات ملیه بی آغلا دیور .
فقط حقیقتدر . آرنق حکومت مشروطه عثمانیه سایه سنده سفارتلرک طور
وحر کتلی دیکشمش ودها دیکشه چک اولسند شیه یوقدر .

ابن الضیا